

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 708/2014-31

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 4. marca 2015 v senáte zloženom z predsedníčky Marianny Mochnáčovej a zo sudcov Petra Brňáka a Milana Ľalíka prerokoval prijatú sťažnosť spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátkou [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 314/2009 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo spoločnosti [REDAKOVANÉ], na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 314/09 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresný súd Bratislava I je povinný uhradiť spoločnosti [REDAKOVANÉ], trovy konania v sume 283,09 € (slovom dvestoosemdesiattri eur a deväť centov) na účet advokátky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Sťažnosti vo zvyšnej časti nevyhovujú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 31. októbra 2014 doručená sťažnosť spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 314/2009 (ďalej len „namietané konanie“).

Sťažovateľka v sťažnosti okrem iného uviedla, že návrhom doručeným okresnému súdu 30. novembra 2009 sa domáhala proti Slovenskej republike v zastúpení Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „odporca“) náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím a nesprávnym úradným postupom súdneho exekútora vo veci ním vykonanej nezákonnej dražby nehnuteľnosti, zaplataenia ušlého zisku a nemajetkovej ujmy.

Okresný súd v tejto veci za prítomnosti sťažovateľky uskutočnil 20. mája 2011 pojednávanie (odročené na 30. september 2009). Pojednávanie nariadené na 6. marec 2012 bolo odročené na neurčito, pretože odporca doručil okresnému súdu „šikanózný“ návrh

na uloženie povinnosti sťažovateľke zložiť preddavok na trovy konania podľa § 141a Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“).

Uznesením sp. zn. 8 C 314/2009 z 12. októbra 2012 okresný súd zaviazal sťažovateľku v zmysle § 141a ods. 1 OSP na zloženie preddavku na trovy konania v sume 19 331,98 €. Sťažovateľka predmetné uznesenie považovala za nezákonné a svojvoľné, a preto uloženie povinnosť nesplnila. Okresný súd následne vydal uznesenie sp. zn. 8 C 314/2009 z 25. júla 2013, ktorým konanie zastavil.

Na základe odvolania sťažovateľky Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) uznesením sp. zn. 3 Co 560/2013 z 31. júla 2014 zrušil uznesenie okresného súdu o zastavení konania z dôvodu, že postupom okresného súdu došlo k odňatiu možnosti konať pred súdom na strane sťažovateľky.

Sťažovateľka podala 17. septembra 2014 predsedníčke okresného súdu sťažnosť na prieťahy v konaní.

Sťažovateľka ďalej uviedla, že konanie v danej veci nie je zložité ani po skutkovej ani po právnej stránke, napriek tomu stav jej právnej neistoty trvá už takmer 5 rokov bez právoplatného rozhodnutia. Vec má pre sťažovateľku mimoriadny význam, pričom ona sama k neefektívnemu a nezákonnému postupu okresného súdu v namietanom konaní neprispela.

Na základe už uvedeného sťažovateľka ústavnému súdu navrhla, aby takto rozhodol:

„1. Základné právo obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené podľa čl. 48 ods. 2, veta prvá Ústavy SR a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I., v Bratislave v kompenzačnom konaní č. k. 8C 314/2009 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Bratislava I. sa prikazuje, aby v konaní vedenom pod č. k. 8C 314/2009 konal bez zbytočných prieťahov.

3. Obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 5.000,00 eur..., ktoré je Okresný súd Bratislava I. povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.

4. Obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] priznáva úhradu trov konania 283,90 eur, ktoré je Okresný súd Bratislava I. povinný zaplatiť na účet jeho právnej zástupkyne advokátky [REDAKOVANÉ] do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.“

Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 708/2014-10 z 19. novembra 2014 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť sťažovateľky na ďalšie konanie v senáte ústavného súdu v zložení Peter Brňák (predseda senátu), Marianna Mochnáčová (sudkyňa) a Milan Ľalík (sudca). V zmysle rozvrhu práce ústavného súdu na rok 2015 účinného od 1. marca 2015 I. senát ústavného súdu rozhoduje v tomto zložení: Marianna Mochnáčová (predsedníčka senátu), Peter Brňák (sudca) a Milan Ľalík (sudca). Z uvedeného dôvodu vec prerokoval a vo veci samej rozhodol I. senát ústavného súdu v zložení, ktoré je uvedené v záhlaví tohto nálezu.

Predsedníčka okresného súdu sa na základe výzvy ústavného súdu k sťažnosti vyjadrila podaním sp. zn. Spr. 3761/2014 doručeným ústavnému súdu 30. decembra 2014, v ktorom sa okrem iného uviedla:

„K samotnému priebehu konania vo veci vedenej na Okresnom súde Bratislava I, sp. zn. 8C 314/2009, mi dovoľte sa v plnosti odkázať na vyjadrenie zákonnej sudkyne [REDAKOVANÉ], ktoré Vám v prílohe predkladám.

Namietané konanie bolo predmetom prešetrenia sťažnosti na prieťahy podľa príslušných ustanovení zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Po prešetrení uvedenej sťažnosti som konštatovala, že sťažnosť bola dôvodná, nakoľko v období od 26. 1. 2012 do 12. 10. 2012 bol súd v danej veci nečinný. V ostatnom čase súd konal priebežne.

V tejto časti mi preto dovoľte odkázať sa na závery z prešetrenia uvedenej sťažnosti na prieťahy, zhrnuté v Upovedomení o prešetrení sťažnosti zo dňa 15. 10. 2014 na č. l. 267-268 spisu sp. zn. 8C 314/2009.

Z doposiaľ súdu predložených návrhov účastníkov konania sa vec javí po skutkovej a právnej stránke ako náročná.

Celkovú dĺžku konania, vzhľadom na vyššie uvedené úkony súdu s výnimkou obdobia od 26. 1. 2012 do 12. 10. 2012, nie je možné posudzovať ako spôsobenú nečinnosťou Okresného súdu Bratislava I. Z obsahu spisu vyplýva, že zákonná sudkyňa veci venovala náležitú pozornosť a konala priebežne, pričom k odročeniu pojednávania došlo z dôvodu prekážok na strane účastníkov konania.

V prípade, ak Ústavný súd Slovenskej republiky dospeje k záveru, že právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov bolo porušené, dovoľujem si požiadať Ústavný súd Slovenskej republiky, aby pri rozhodovaní o priznaní finančného zadosťučinenia vzal do úvahy vyššie uvedené objektívne dôvody a aby sťažovateľke uplatnený nárok na finančné zadosťučinenie nepriznal v plnej výške.

... netrvám na ústnom prejednaní prijatej sťažnosti...“

Zákonná sudkyňa vo svojom vyjadrení, ktoré bolo pripojené k vyjadreniu predsedníčky okresného súdu, chronologicky popísala jednotlivé úkony okresného súdu v danej veci:

„Dňa 30. 11. 2009 podal navrhovateľ návrh, čl. 1 až 13, proti odporcovi SR zastúpenej MS SR o zaplatenie nemajetkovej ujmy vo výške 25 000 eur, majetkovej škody vo výške 65 443,82 euro a ušlého zisku vo výške 296 255,72 euro, vrátane príslušenstva.

Dňa 03. 12. 2009, čl. 103, som dala pokyn na doručenie návrhu o. Návrh bol o doručený dňa 08. 12. 2009, čl. 103.

Dňa 24. 03. 2010, čl. 104, som vo veci vytýčila prvé pojednávanie na T: 08. 06. 2010, 08.00 hod., čd. 33.

Odporca sa k návrhu vyjadril faxom dňa 03. 06. 2010, čl. 105, 106.

Na prvé pojednávanie dňa 08. 06. 2010, čl. 115, sa nedostavil navrhovateľ, ani odporca. Odporca svoju neúčast' ospravedlnil z dôvodu kolízie s iným pojednávaním. Predvolanie navrhovateľa sa vrátilo s tým, že adresát je neznámy. Súd pojednávanie preto odročil na T: 24. 09. 2010, 14.00 hod., čd. 37. Súčasne predvolal i konateľku odporcu a dal zisťovať sídlo navrhovateľa cez Sociálnu poisťovňu, čl. 116.

Pojednávanie dňa 24. 09. 2010, čl. 118, odpojedaovala zákonná zastupujúca sudkyňa z dôvodu PN zákonnej sudkyne. Na toto pojednávanie sa nedostavil navrhovateľ, predvolanie na pojednávanie sa súdu vrátilo s tým, že adresát si zásielku neprevzal v odbernej lehote. Predvolanie adresované odporcovi sa súdu nevrátilo a odporca sa na pojednávani neúčastnil. Zákonná zastupujúca sudkyňa pojednávanie odročila na neurčito.

Dňa 24. 02. 2011, čl. 120, som dala T.: 20. 05. 2011, 12.00 hod., čd. 37. Na tomto pojednávani, čl. 121, sa zúčastnil odporca, konateľka navrhovateľa a splnomocnený zástupca navrhovateľa. Súd otvoril pojednávanie vo veci samej, odzneli prvotné prednesy a vyjadrenia. Pojednávanie bolo odročené na T: 30. 09. 2011, 08.10 hod., č. d. 37, z dôvodu ďalšieho dokazovania (preukázanie škody a jej výšky navrhovateľom).

Dňa 23. 06. 2011, čl. 125, odporca doručil súdu vyjadrenie.

Dňa 12. 07. 2011, čl. 128, dal súd pokyn na doručenie tohto vyjadrenia n, szn.

Splnomocnený zástupca navrhovateľa dňa 22. 08. 2011, čl. 125, doručil súdu svoje vyjadrenie.

Dňa 02. 09. 2011, čl. 152, som dala pokyn na doručenie tohto vyjadrenia navrhovateľa odporcovi.

Na pojednávanie dňa 30. 09. 2011, čl. 156, sa odporca ospravedlnil z dôvodu PN jeho poverenej zástupkyne. Rovnako sa nedostavil navrhovateľ, ani jeho splnomocnený zástupca. Dňa 30. 09. 2011 splnomocnený zástupca faxom ospravedlnil svoju neúčast' z dôvodu jeho PN. Súd tak pojednávanie z dôvodu neúčasti oboch účastníkov konania z dôvodu ich PN, odročil na T: 17. 01. 2012, 14. 00 hod., č. d. 33, čl. 157.

Na pojednávanie dňa 17. 01. 2012, čl. 164, sa navrhovateľ ani jeho splnomocnený zástupca nedostavil, svoju neúčast' splnomocnený zástupca dňa 17. 01. 2012 elektronicky

ospravedlnil z dôvodu PN. Poverená zástupkyňa odporcu sa dostavila. Súd pojednávanie z dôvodu ospravedlnenia splnomocneného zástupcu navrhovateľa z dôvodu PN odročil na T: 06. 03. 202,09.00, č. d. 33.

Dňa 24. 01. 2012, čl. 173, podal odporca návrh na zloženie preddavku na trovy konania podľa ustanovenia § 141a Občianskeho súdneho poriadku.

Dňa 26. 01. 2012, čl. 175, súd vyzval navrhovateľa prostredníctvom jeho splnomocneného zástupcu na zisťovanie skutočností potrebných pre rozhodnutie o povinnosti zložiť preddavok na trovy konania. Túto výzvu si splnomocnený zástupca navrhovateľa prevzal dňa 22. 02. 2012.

Dňa 05. 03. 2012, čl. 176, sa navrhovateľ písomne vyjadril k vyššie uvedenému návrhu odporcu. K tomuto podaniu sa odporca vyjadril dňa 29. 03. 2012, čl. 198.

Dňa 06. 03. 2012, čl. 185, súd pojednávanie z dôvodu rozhodovania súdu o návrhu odporcu na zloženie preddavku na trovy konania odročil na T: neurčito.

Súd dňa 12. 10. 2012, čl. 108, rozhodol uznesením o uložení povinnosti navrhovateľovi zložiť preddavok na trovy konania vo výške 19 334,98 euro.

Proti tomuto uzneseniu podal navrhovateľ dňa 14. 11. 2012, čl. 211, odvolanie.

Krajský súd v Bratislave uznesením zo dňa 10. 04. 2013, čl. 219, odvolanie navrhovateľa zamietol. Uznesenie bolo tunajšiemu súdu doručené dňa 14. 05. 2013. Navrhovateľ si ho prevzal dňa 07. 06. 2013, čl. 220.

Dňa 25. 07. 2013 uznesením, čl. 232, súd konanie z dôvodu nesplnenia si navrhovateľom povinnosti zložiť preddavok na trovy konania vo výške 19 334,98 euro, zastavil.

Dňa 21. 08. 2013, čl. 234, doplnení dňa 23. 08. 2013, čl. 245, podal navrhovateľ proti tomuto uzneseniu odvolanie.

Dňa 25. 09.2013, čl. 258, súd predložil odvolanie na rozhodnutie odvolaciemu súdu.

Odvolací súd uznesením zo dňa 31. 07. 2014, čl. 259, doručeným súdu dňa 22. 08. 2014, s poukazom na nové rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zo dňa 14. 11. 2013 a nový výklad ustanovenia § 141a ods. 1 Osp, napadnuté zastavujúce uznesenie zrušil a vec vrátil na ďalšie pokračovanie v konaní.

Termín v tejto veci bol dňa 13. 10. 2014, čl. 263, určený na T: 13. 11. 2014, 15.00 hod., čd. 59. Splnomocnený zástupca navrhovateľa je od 12. 04. 2014 vo väzbe. Dňa 29. 10. 2014, čl. 269, požiadal z väzby odročenie pojednávania, pretože je v nezákonnej väzbe a nedisponuje potrebnými listinnými dôkazmi. Toto pojednávanie bolo z dôvodu PN zákonnej sudkyne zrušené a určený nový T: 12. 02. 2015, 11.00 hod., čd. 55, čl. 270.“

Právna zástupkyňa sťažovateľky v podaní doručenom ústavnému súdu 19. januára 2015 uviedla, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania v danej veci.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého má každý právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov. Zároveň namieta aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého má každý právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom. K namietanému porušeniu sťažovateľkou označených práv malo dôjsť postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu vyplýva z § 6 OSP, ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 druhej vety OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní mohlo dôjsť k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

1. Pokiaľ ide o kritérium „právna a faktická zložitosť veci“, ústavný súd konštatuje, že predmetom konania je návrh sťažovateľky na náhradu škody, ušlého zisku a nemajetkovej ujmy spôsobenej nesprávnym úradným postupom súdneho exekútora [REDAKOVANÉ] vo veci nezákonnej dražby nehnuteľnosti. Ústavný súd nezistil žiadne skutočnosti, ktoré by odôvodňovali prijatie záveru o právnej alebo skutkovej zložitosti namietaného konania, resp. že by zložitosť konania bolo možné vyhodnotiť ako dôvod, ktorý by mohol mať za následok spomalenie jeho priebehu a nadväzne na to aj jeho predĺženie.

2. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľky ako účastníčky konania, ústavný súd zistil, že k predĺženiu napadnutého konania prispela tým, že zo siedmich pojednávanií sa nezúčastnila piatich. Dôvodom neprítomnosti sťažovateľky a jej splnomocneného zástupcu bolo, že okresnému súdu sa nepodarilo doručiť predvolania na pojednávanie na adresu uvedenú v obchodnom registri ako adresu sídla sťažovateľky (zásielky sa vrátili s poznámkou adresát neznámy), taktiež z dôvodu opakovanej práceneschopnosti konateľky sťažovateľky, ako aj jej splnomocneného zástupcu, prípadne na základe žiadosti splnomocneného zástupcu sťažovateľky o odročenie pojednávania (13. novembra 2014) z dôvodu, že momentálne sa nachádza vo väzbe, a preto nedisponuje potrebnými na vec sa vzťahujúcimi listinami. Predmetné pojednávanie bolo napokon odročené z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne. Zo zistenia ústavného súdu tiež vyplýva, že pojednávanie nariadené na 12. február 2015 sa uskutočnilo v neprítomnosti sťažovateľky, ako aj jej splnomocneného zástupcu, ktorí svoju účasť do uskutočnenia pojednávania neospravedlnili. Na uvedenom pojednávaní bol vo veci vyhlásený rozsudok, ktorým okresný súd návrh sťažovateľky

zamietol. Uvedené skutočnosti ústavný súd zohľadnil pri ustálení sumy priznaného finančného zadosťučinenia.

Ústavný súd ďalej konštatuje, že procesné úkony, ktoré v namietanom konaní urobila sťažovateľka (odvolanie proti uzneseniu okresného súdu z 12. októbra 2012, odvolanie proti uzneseniu okresného súdu zo 25. júla 2013), objektívne vplývali na priebeh a dĺžku namietaného konania, keďže vo veci konajúci okresný súd sa s nimi musel vyrovnávať a súdny spis predložiť odvolaciemu súdu na rozhodnutie o podaných opravných prostriedkoch. Zároveň ale ústavný súd poukazuje na to, že išlo o procesné úkony, ktoré síce ovplyvnili celkovú dĺžku namietaného konania, ale na ktorých uplatnenie má sťažovateľka právo podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, a preto ich nemožno pripísať na jej ťarchu.

3. Napokon ústavný súd hodnotil samotný postup okresného súdu z hľadiska posudzovania, či v právnej veci sťažovateľky došlo k zbytočným prieťahom.

Ústavný súd z predloženého súdneho spisu zistil a identifikoval dve obdobia kratšej neodôvodnenej nečinnosti okresného súdu. Prvé obdobie nečinnosti bolo od 24. septembra 2010 do 20. mája 2011, teda obdobie ôsmich mesiacov, ktoré uplynulo medzi dvoma pojednávaniami. Druhé obdobie nečinnosti bolo v trvaní 7 mesiacov, a to od pojednávania uskutočneného 6. marca 2012 do vydania uznesenia o uložení povinnosti sťažovateľke zložiť preddavok na trovy konania z 12. októbra 2012. Uvedený časový úsek vyhodnotila ako obdobie nečinnosti okresného súdu aj jeho predsedníčka v liste sp. zn. Spr. 2317/2014 z 15. októbra 2014, ktorým vybavila sťažnosť sťažovateľky na prieťahy v konaní a na obsah ktorej poukázala aj vo svojom vyjadrení k sťažnosti sp. zn. Spr. 3761/2014 z 18. decembra 2014.

Z priebehu doterajšieho konania tiež vyplýva, že konanie v predmetnej veci dosiaľ trvá viac ako päť rokov, pričom na ťarchu okresného súdu nemožno pričítať obdobia, keď sa spis nachádzal na krajskom súde z dôvodu rozhodovania o riadnych opravných

prostriedkoch podaných sťažovateľkou, a to obdobie od 5. januára 2013 do 14. mája 2013 (odvolanie sťažovateľky proti uzneseniu okresného súdu o povinnosti zložiť preddavok na trovy konania bolo odmietnuté ako neprípustné) v trvaní viac ako 4 mesiace a obdobie od 25. septembra 2013 do 22. augusta 2014 (odvolací súd zrušil prvostupňové rozhodnutie o zastavení konania z dôvodu nesplnenia povinnosti zložiť preddavok na trovy konania) v trvaní 11 mesiacov.

Ústavný súd tiež pripomína, že nielen nečinnosť, ale aj nesústredená a neefektívna činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (napr. I. ÚS 376/06, III. ÚS 90/07, III. ÚS 109/07).

O neefektívnom postupe okresného súdu svedčí zrušenie uznesenia okresného súdu o zastavení konania z 25. júla 2013 v odvolacom konaní, keď Krajský súd v Bratislave uznesením sp. zn. 3 Co 560/2013 z 31. júla 2014 konštatoval, že okresný súd týmto rozhodnutím odňal sťažovateľke možnosť konať pred súdom.

Ústavný súd po posúdení všetkých skutočností, najmä s ohľadom na celkovú dobu trvania namietaného konania na jednom stupni bez právoplatného meritórneho rozhodnutia, dospel k názoru, že okresný súd svojou nečinnosťou, ako aj neefektívnou činnosťou spôsobil zbytočné prieťahy v konaní, čím došlo u sťažovateľky k porušeniu jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Sťažovateľka tiež žiadala, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných prieťahov [čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde]. Vzhľadom na to, že v čase konania a rozhodovania ústavného súdu bolo napadnuté konanie na okresnom súde dosiaľ neprávoplatne skončené vyhlásením rozsudku vo veci, neprichádzalo do úvahy v okolnostiach danej veci rozhodnutie podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde, t. j. prikázať okresnému súdu konať vo veci.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti žiadala aj priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 5 000 € argumentujúc primeranosťou a spravodlivosťou požadovanej sumy aj s poukazom na judikatúru ESLP.

Fakultatívna právomoc ústavného súdu priznať primerané finančné zadosťučinenie podľa čl. 127 ods. 3 ústavy v žiadnom rozsahu a nijakým spôsobom nemodifikuje ani nerozširuje účel ochrany, ktorú ústavný súd poskytuje v konaní o namietanom porušení práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov. V súvislosti s uvedeným považuje

ústavný súd za dôležité zdôrazniť, že jeho právomoc priznať primerané finančné zadosťučinenie podľa čl. 127 ods. 3 ústavy sťažovateľovi, ktorého sťažnosti vyhovie v merite veci, nie je samostatným nárokom sťažovateľa na akési odškodnenie za prípadné prieťahy v konaní príslušného štátneho orgánu, ale má len akcesorickú povahu. Satisfakčný potenciál rozhodnutia ústavného súdu teda nie je autonómny prvkom ním poskytovanej ochrany ani akýmsi paralelným dôvodom na domáhanie sa tejto ochrany. Takýmto dôvodom je len a výlučne potreba chrániť konkrétne základné právo sťažovateľa a prostredníctvom tohto práva aj princíp právnej istoty (I. ÚS 235/03).

Ústavný súd pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení prihliadol na to, že sťažovateľka sa vlastným konaním – neúčastou na väčšine okresným súdom nariadených pojednávaní sama pričiniť o predĺženie namietaného súdneho konania. Vzhľadom na správanie sťažovateľky, ako aj vzhľadom na skutočnosť, že v čase rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti okresný súd vo veci opätovne meritórne rozhodol rozsudkom z 12. februára 2015, ústavný súd považuje za dostatočné konštatovanie porušenia označených práv sťažovateľky, tak ako to je uvedené vo výroku tohto nálezu, a preto jej primerané finančné zadosťučinenie nepriznal.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Sťažovateľka bola vo veci čiastočne úspešná, a preto bolo potrebné rozhodnúť o úhrade trov konania okresným súdom. Ústavný súd priznal sťažovateľke trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátkou pozostávajúce z odmeny advokáta za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2014 (prevzatie a príprava zastupovania, písomné podanie sťažnosti ústavnému súdu). Vychádzal pritom z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Podľa § 11 ods. 3 v spojení s § 1 ods. 3 vyhlášky je odmena advokáta (základná tarifa) v konaní pred ústavným súdom za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2014 je 1/6 z výpočtového základu zo sumy 804 €, čo predstavuje

za jeden úkon právnej služby odmenu v sume 134 € a 8,04 € režijný paušál, teda za dva úkony právnej služby sumu 284,08 €. Keďže sťažovateľka si v podanej sťažnosti uplatnila trovy konania v sume 283,09 €, ústavný súd jej priznal ňou požadovanú sumu.

Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný vyplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. marca 2015